

Európa, Amerika, Ázsia

*„Attól a versenytárstól kell félned leginkább,
amelyik nem foglalkozik veled,
csak egyre jobban csinálja a dolgát!”*

Henry Ford

Sokat köszönhetünk Kínának. Most ne arra gondoljunk, hogy már Dzsingisz kán uralkodása után a Ming-dinasztia hatalmas, fejlett birodalmat épített, s rengeteg, ma is használatos újítás kötődik e korszakhoz. Ezúttal csak a legújabb kori válság elmúlt egy-két évét említsük, amikor a fejlett országok gazdaságai sorra lelassultak, Kína viszont gőzhenger módjára haladt előre. Ha nincsenek a kínaiak – és persze több ázsiai, dél-amerikai ország teljesítménye – 9 százalék körüli növekedése, az európai gazdaságok gyengélkedése még súlyosabb lett volna. Kína tarolt, nyomult, felvásárolt, kiségített, beruházott, tehát virágzott a gazdasága. S közben erősödött az ország, már nemcsak a világ egyik legnagyobb gazdasági hatalma, hanem nemsokára világelső lesz.

Az elmúlt néhány évszázad Európa és az Amerikai Egyesült Államok fénykora volt. A gazdasági dicsőségből valamennyi jutott Ázsiára is, leginkább Japánra, de Ázsia igazi előretörése ebben az évszázadban következik be. Leginkább Kínának

köszönhetően. Az USA-ban már kongatják a vészharangot. A világ első gazdasága belátható időn belül Kína lesz, ezt ma már kész tényként kezelik. A gazdasági hatalomváltás a politikai hatalmi struktúrát is átrendezheti. Ráadásul a gazdasági helycsere bizonyos adatok alapján a vártnál korábban be fog következni: a Nemzetközi Valutaalap (IMF) legfrissebb előrejelzése szerint a kínai gazdaság már 2016-ban megelőzi az Egyesült Államokét.¹ Az IMF nem a GDP-adatok és a jelenlegi valutaárfolyamok, hanem a vásárlóerő-paritás (PPP) alapján elvégzett számításokkal jutott erre a következtetésre. A PPP azt méri, hogy hazai viszonylatban mennyi terméket és szolgáltatást lehet vásárolni egy valutában egy másikhoz képest, figyelembe véve a különböző országokban eltérő árakat. A PPP alapú összehasonlításban a kínai gazdaság volumene a 2011-es 11,2 ezer milliárd dollárról 2016-ra 19 ezer milliárdosra nő majd. Az amerikai gazdaság ugyanebben az időszakban a lassúbb tempó miatt az idei 15,2 milliárd dolláros értékről öt év alatt a 18,8 milliárd dolláros szintet éri majd el. Kína részesedése a világ gazdaságban 2016-ban 18, az Egyesült Államoké pedig „csak” 17,7 százalék lesz, ami amerikai szempontból történelmi mélypontra jelent majd. A két ország bruttó hazai termékén (GDP) és a jelenlegi valutaárfolyamon számolva a helycsere még nincs ilyen közel.

De mostanában Kínában sem elégedettek. A legújabb előrejelzések szerint jövőre évtizedes mélypontra kerül a kínai növekedés: 9 százalék alá csökkenhet² – Huang Kuopo, a kínai devizafelügyelet vezető elemzője számításai szerint. A lendületet egyebek között a kínai export iránt világszerte csökkenő kereslet fogja vissza. Kína a legtöbbet exportáló ország a világon, első számú külkereskedelmi partnere pedig az Európai Unió. Az ázsiai ország gazdaságának lassulására a pekingi vezetéstől független elemzők is számítanak, a Reuters elemzői

konszenzusa szerint 2012-ben 8,8 százalékos GDP-növekedés lehet. 2010-ben még 10,3 százalékkal nőtt a kínai GDP, idén pedig 9,3 százalékos növekedés várható. (A Világbank adatai szerint Kína GDP-je utoljára 2001-ben nőtt 9 százalék alatt, 8,3 százalékkal, 2003–2007 között pedig végig 10 százalék fölött volt a bővülési ütem.) Az előrejelzések háttérében azért mindig ott marad némi bizonytalanság: így lesz, ha nem történik valami rendkívüli. Mert Kína kiismerhetlen ország maradt. Újabban a kínai ingatlanlufit emlegetik egy lehetséges veszélyforrásnak. Lehet, hogy így van, lehet, hogy fölöslegesek az aggodalmak. Nehéz ezt pontosan megjósolni.

„Európa a modern kor középkora lett, irracionálisan ragaszkodik elavult elvekhez, babonásan hivatkozik az emberiség érdekeire.”

Raskó György agrárvállalkozó

Úgy tűnik, így Kína maradt a világgazdaság egyik fő motorja, ám a világválság számláját is neki kell megfizetnie. Peking ugyanis valutatartalékai kétharmadát dollárban tartja, így az USA leminősítése nem hagyta érintetlenül. Bár megpróbálják csökkenteni az exportfüggőséget is a hazai fogyasztás ösztönzésével, ehhez időre van szükség. A válság pedig még tart, hozhat meglepetést a kínaiaknak is.

A nemzetközi hatalmi pólusváltás azonban meg fog történni. Sírjunk vagy ne vessünk? Egyiket sem. Magyarország kis pont ebben a történetben, tehát velünk akármi megtörténhet. Akár az is, hogy e váltás nyertesei közé tartozunk. Elvileg nem lehetetlen. Európai országként azonban van mit fájlalnunk. Európát szinte kivétel nélkül mindenki előregedő, lemaradó kontinensként tartja nyilván.

Jó, ne túlozzunk... Nem mindenki. De azért nem jók a kilátásaink...